

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**ΑΡΙΘΜΟΣ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗΣ : 55/2018
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

ΤΜΗΜΑ Ε'

Συνεδρίαση της 26-03-2018

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Μεταξία Ανδροβιτσανέα, Αντιπρόεδρος ΝΣΚ.

Μέλη: Γεωργάκης Κωνσταντίνος, Πανταζή Βασιλική, Αναστασόπουλος Δημήτριος, Σβολοπούλου Ελένη, Μακαρονίδης Δημήτριος, Σπυρόπουλος Σταύρος, Γρυλωνάκης Γεώργιος, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Αριθμός Ερωτήματος: Το ΥΠΠΟΑ/ΓΔΟΥ/ΔΠΟΔΤΠ/ΤΕΜ/319702/38936/17442/8255 / 30-9-2016 έγγραφο της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υποθέσεων, Τμήμα Εκκαθάρισης Μισθοδοσίας του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού.

Περίληψη Ερωτήματος: α) Άν είναι εφαρμοστέες οι διατάξεις του άρθρου 58 του προϊσχύσαντος Υπαλληλικού Κώδικα (ν.2683/1999) ή του άρθρου 58 του νεότερου και ισχύοντος Υ.Κ.(ν.3528/07),δεδομένου ότι η εκπαιδευτική άδεια χορηγήθηκε στην Μ.Σ, μόνιμη υπάλληλο του ΥΠΠΟΑ, υπό το καθεστώς του προϊσχύσαντος Υ.Κ., πλην όμως, πριν την ολοκλήρωση της μετεκπαίδευσής της, τέθηκαν σε ισχύ οι διατάξεις του νέου Υ.Κ. β) Σε περίπτωση που κριθεί ότι εφαρμοστέες είναι οι διατάξεις του νέου Υ.Κ(ν.3528/2007),ερωτάται αν η μη ολοκλήρωση της μετεκπαίδευσης της Μ.Σ.(και συνακόλουθα η μη προσκόμιση πιστοποιητικού μετεκπαίδευσης)λόγω μη έγκρισης από το Υπηρεσιακό Συμβούλιο της αιτηθείσας τρίτης ετήσιας παράτασης αποτελεί ή όχι αθέτηση, με υπαιτιότητά της, της υποχρέωσής της να καταθέσει το σχετικό πιστοποιητικό-τίτλο σπουδών σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ΥΑ ΔΙΔΑΔ / Φ.53/1379 / ΟΙΚ.4727 παρ.2 και 3 (ΦΕΚ Β 315/ 27.2.2008).

Εισηγήτρια: Ελένη Σβολοπούλου, Νομικός Σύμβουλος.

I. Ιστορικό.

Από το έγγραφο του ερωτήματος και τα στοιχεία του οικείου φακέλου προκύπτουν τα εξής:

1. Η **Μ.Σ** μόνιμη υπάλληλος με Α βαθμό του κλάδου ΠΕ Αρχαιολόγων του Υπουργείου Πολιτισμού με την από 30-11-2006 (ΥΠΠΟ/ΔΙΟΙΚ/106278) αίτηση ζήτησε την χορήγηση εκπαιδευτικής άδειας, που προβλεπόταν στις διατάξεις του άρθρου 58 του τότε ισχύοντος Υπαλληλικού Κώδικα(ν.2683/1999),για δύο χρόνια από 1-12-2006, για μετεκπαίδευση στο Πανεπιστήμιο του Κιέλου Γερμανίας με αντικείμενο την ελληνιστική κλασική τέχνη, συνοδευόμενη από την από 29-11-2006 επιστολή του καθηγητή του ανωτέρω Πανεπιστημίου B.Schmaltz,στην οποία δηλώνεται *«η θερμότερη υποστήριξη της προσπάθειας της Μ.Σ. για επιμόρφωση στο πλαίσιο μιας μετεκπαίδευσης στον τομέα της ελληνιστικής κλασσικής τέχνης, η οποία θα είναι εξαιρετικά επωφελής τόσο για το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο στο οποίο δραστηριοποιείται η Μ.Σ., όσο και για την επιστημονική κοινότητα».*

2. Η Υπηρεσία (αρμόδια Δ/ση Διοικητικού), με την ΥΠΠΟ/ΔΙΟΙΚ/Α4/ΠΜ 112785/28-12-2006 απόφαση, κατόπιν ομόφωνης γνωμοδότησης του Β' Πενταμελούς Υπηρεσιακού Συμβουλίου(πρακτικό 41/18-12-2006), χορήγησε στην ανωτέρω υπάλληλο άδεια υπηρεσιακής εκπαίδευσης **για μετεκπαίδευση** στο Πανεπιστήμιο του Κιέλου Γερμανίας, με θέμα «Attische Marmorstatuetten" (Αττικά μαρμάρινα αγάλματα), για ένα χρόνο, από 20-12-2006, και στη συνέχεια χορήγησε παράταση από 20-12-2007 για ένα χρόνο(με την απόφαση 7038/22-1-2008) και από 20-12-2008 για ένα ακόμα χρόνο(με την απόφαση 3077/9-1-2009) (δηλαδή συνολική άδεια τριών ετών από 20-12-2006 έως 20-12 -2009) με διπλές αποδοχές.

3. Με την 8196/20-10-2009 αίτησή της η **Μ.Σ** ζήτησε παράταση για ένα επιπλέον έτος υποβάλλοντας αναλυτική έκθεση μετεκπαίδευσης, καθώς και την από 12-10-2009 επιστολή του επιβλέποντα καθηγητή της Δρ. B.Schmaltz προς το ΥΠΠΟΤ στα γερμανικά, με επίσημη μετάφραση στην ελληνική γλώσσα, στην οποία, πλην άλλων, επισημαίνεται ότι στις αρχές Αυγούστου 2009 η έναρξη έκθεσης στο Μουσείο Brauer (Βραυρώνας) παρουσιάζει ένα υλικό το οποίο έχει θεματική αξία για το θέμα της εργασίας της **Μ.Σ.**

4. Η αίτηση αυτή απορρίφθηκε με το ΥΠΠΟΤ/ΔΙΟΙΚ/Α4/ΠΜΥ/105691/20-11-2009 έγγραφο με την αιτιολογία ότι σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 58 παρ.1 του νέου Υ.Κ (ν.3528/2007) ο χρόνος υπηρεσίας της, που απομένει μετά το πέρας της άδειας, είναι μικρότερος του τετραπλασίου της χρονικής διάρκειας της άδειας που της έχει χορηγηθεί. Ακολούθησε το από 14-11-2011ΥΠΠΟΤ/ ΔΙΟΙΚ/ Α4/ ΠΜ/Υ/ΕΠ/1843 έγγραφο της Δ/νσης Διοικητικού σχετικά με τη μη κατάθεση, από την **Μ.Σ**, σχετικού τίτλου σπουδών στην υπηρεσία.

5. Με το 348/20-3-2012/ΥΠΠΟΤ/ΔΙΟΙΚ/Α4/ΠΜΥ/Ε.Π. έγγραφο η Δ/νση Διοικητικού ζήτησε από τη Δ/νση Οικονομικών Υποθέσεων(με κοινοποίηση στην Μ.Σ) να προβεί στις νόμιμες ενέργειες λόγω της άπρακτης παρέλευσης της προθεσμίας για την προσκόμιση από την **Μ.Σ** σχετικού τίτλου σπουδών σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ΥΑ ΔΙΔΑΔ / Φ.53/1379 / ΟΙΚ.4727 παρ.2 και 3 (ΦΕΚ Β 315/27.2.2008). Η **Μ.Σ** με το από 29-3-2012 έγγραφό της (ΥΠΠΟΤ/ΔΙΟΙΚ/Α4/ΠΜΥ/30073) το οποίο τιτλοφορείται αίτηση θεραπείας ζήτησε την επανεξέταση των αναφερομένων στο ανωτέρω έγγραφο της Δνσης Διοικητικού επισημαίνοντας τα εξής: **α)** Η εκπαιδευτική άδεια της χορηγήθηκε για τη μελέτη υλικού και όχι για την απόκτηση κάποιου τίτλου σπουδών, δεδομένου άλλωστε ότι είναι κάτοχος διδακτορικού διπλώματος από το 1989, με συνέπεια η απαίτηση της υπηρεσίας να καταθέσει τίτλο σπουδών να μην ευσταθεί νομικά και ουσιαστικά, **β)** έχει ανταποκριθεί σε όλες τις υποχρεώσεις του υπαλλήλου, που τελεί σε εκπαιδευτική άδεια, οι οποίες προβλέπονται στο άρθρο 58 του ν. 3528/07 και στην απόφαση χορήγησης της 2^{ης} παράτασης (αρ. πρωτ. ΥΠΠΟ/ΔΙΟΙΚ/Α4/ ΠΜΥ/3077/09.01.2009) και ειδικότερα, **i)** καθ' όλο το διάστημα της εκπαιδευτικής της άδειας υπέβαλλε ανά 6μηνο αναφορά και ανά έτος έκθεση μετεκπαίδευσης μαζί με επιστολή του καθηγητή του Πανεπιστημίου Κιέλου, κ. Β. Schmaltz, σχετικά με την πρόοδο και τα πορίσματα της μελέτης της, **ii)** τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για την καταβολή διπλών αποδοχών κατατέθηκαν επίσης και αποδεικνύουν ότι για τα διαστήματα, που εισέπραξε διπλές αποδοχές, βρισκόταν στο Παν/μιο του Κιέλου, όπως επιβεβαίωνε γραπτώς και ο καθηγητής της και **γ)** στη διάρκεια των 3 χρόνων μελέτησε περισσότερα από 400 αγαλμάτια της Αττικής από τα αρχαϊκά έως τα ελληνιστικά χρόνια Το αποτέλεσμα της εργασίας της είναι κείμενο και κατάλογος 450 αντικειμένων, ο οποίος είναι στη διάθεση της υπηρεσίας οποιαδήποτε στιγμή της ζητηθεί να προσκομιστεί, δεν μπορεί όμως να τον καταθέσει για λόγους πνευματικών δικαιωμάτων.

Ακολούθησε το υπ' αρ. ΥΠΟΠΑΙΘ/ΓΔΟΥ/ΔΟΔ/ΤΕΜ/31934/3960/2641/926 06/02/2015/ έγγραφο της αρμόδιας για την εκκαθάριση υπηρεσίας(Οικονομικού) προς την ΔΔΥΗΔ του ΥΠΟΠΑΙΘ για τη λεπτομερή βεβαίωση της συνδρομής ή μη των προϋποθέσεων των παραγράφων 2 & 3 της. ΥΑ ΔΙΔΑΔ/Φ.53/1379/οικ.4727 (Β 315/2008) και ιδιαιτέρως της ύπαρξης ή μη υπαιτιότητας εκ μέρους της υπαλλήλου για την μη προσκόμιση τίτλου σπουδών. Με το από 06/03/2015 ΥΠΟΠΑΙΘ/ΓΔΟΥ/ΔΟΔ/ΤΕΜ/60348/7675/5178/1848 έγγραφο υποβλήθηκε 2^ο αίτημα της αρμόδιας για την εκκαθάριση Υπηρεσίας προς την Δ/ση Διοικητικού για τη λεπτομερή βεβαίωση της ύπαρξης ή μη υπαιτιότητας εκ μέρους της υπαλλήλου.

Με το από 29/05/2015 ΥΠΟΠΑΙΘ/ΓΔΥΥΗΔ/ΔΔΑ ΑΔ/ΤΔΑΔΤΠ/153277/1 8254/16204/11439 έγγραφο της Δ/σης Διοικητικού και σε απάντηση του πρώτου αιτήματος της Δ/σης Οικονομικού (ΥΠΟΠΑΙΘ/ΓΔΟΥ/ΔΟΔ/ΤΕΜ/31934/3960/2641/ 926 έγγραφο της ΔΟΔ) περιγράφηκαν για μια ακόμα φορά γνωστά στοιχεία, χωρίς να απαντηθεί ουσιαστικά το ζήτημα ύπαρξης ή μη υπαιτιότητας. Κατόπιν αυτών ζητήθηκε η γνωμοδότηση του Ν.Σ.Κ. επί των υπό κρίση ερωτημάτων.

6. Στο έγγραφο της ερωτώσας υπηρεσίας αναφέρονται πλην άλλων τα ακόλουθα: *Η υπάλληλος Μ.Σ. ζήτησε εκπαιδευτική άδεια..... Η Υπηρεσία χορήγησε άδεια για ένα έτος και ανανέωσε αυτή με 2 ετήσιες ανανεώσεις ενώ απέρριψε το αίτημα της υπαλλήλου για τρίτη ανανέωση... Η ζητηθείσα άδεια υπηρεσιακής εκπαίδευσης στο εξωτερικό χορηγήθηκε υπό την ισχύ των διατάξεων του άρθρου. 58 του ν.2683/1999 (ισχύς έως 27/2/2008), οπότε με την υπουργική απόφαση ΔΙΔΑΔ/Φ.53/1379/οικ.4727(ΦΕΚ Β 315/27.2.2008), που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση της παραγράφου 8 του άρθ. 58 του νέου Υ.Κ. (ν.3528/2007), καθορίστηκαν νέες υποχρεώσεις για τους υπαλλήλους που τελούν σε εκπαιδευτική άδεια. Η Υπηρεσία αντιμετώπισε εκ των υστέρων τη «σύμβασή» της με την μετεκπαιδευόμενη υπάλληλο και ιδιαιτέρως τις υποχρεώσεις αυτής, ενώ αυτή τελούσε σε εκπαιδευτική άδεια, συνολικά με βάση τα οριζόμενα στην ΔΙΔΑΔ / Φ.53/1379 / ΟΙΚ.4727 (ΦΕΚ Β 315 /27.2,2008) Υπουργική Απόφαση, βασισμένη σε, μεταγενέστερη από την ημερομηνία χορήγησης της εκπαιδευτικής άδειας, διάταξη μη έχουσα αναδρομική ισχύ. Κατά συνέπεια, τίθεται εν προκειμένω ζήτημα διαχρονικού δικαίου και πιο συγκεκριμένα εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 58 του ν. 2683 /1999 ή των διατάξεων του άρθρου 58 του ν.3528/07,*

4

δεδομένου ότι η άδεια χορηγήθηκε μεν υπό το καθεστώς των διατάξεων του 2683/99, όμως, πριν την ολοκλήρωση της μετεκπαίδευσής της, τέθηκαν σε ισχύ οι διατάξεις του ν.3528/2007, η ενδιαφερομένη όμως ενεργώντας με πεποίθηση δικαίου μπήκε στην διαδικασία εκπόνησης της μετεκπαίδευσής της, η ολοκλήρωση της οποίας είχε εξάρτηση από τον όγκο της έρευνας, τις απαιτήσεις του εκπαιδευτικού ιδρύματος και τις οδηγίες των επιβλεπόντων καθηγητών. Στην περίπτωση κατά την οποία προκριθεί ότι εφαρμόζονται οι διατάξεις του νέου Υπαλληλικού Κώδικα τίθεται ζήτημα_ειδικότερης εφαρμογής της διάταξης των παρ. 2 & 3 της ΥΑ Δ/ΔΑΔ / Φ.53/1379 / ΟΙΚ.4727 (ΦΕΚ Β 315 27.2.2008) και συγκεκριμένα της ύπαρξης ή μη υπαιτιότητας εκ μέρους της υπαλλήλου από τη μη κατάθεση του τίτλου, δεδομένου του ότι δεν της χορηγήθηκε η απαιτούμενη προς τούτο 3η παράταση. Σημειώνεται ότι κατ' επανάληψη έχουν κατατεθεί εκθέσεις αναγκαιότητας από τους εποπτεύοντες καθηγητές”.

II. Εφαρμοστές διατάξεις.

7. Στο **άρθρο 47** του προϊσχύσαντος Υπαλληλικού Κώδικα, ο οποίος κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του **ν.2683/1999** (ΦΕΚ Α΄ 19) ορίζεται, πλην άλλων, ότι: «1. Η Υπηρεσιακή εκπαίδευση είναι δικαίωμα του υπαλλήλου. Η εκπαίδευση γίνεται με τη συμμετοχή του υπαλλήλου σε προγράμματα εισαγωγικής εκπαίδευσης, επιμόρφωσης, μετεκπαίδευσης και προγράμματα ή κύκλους μεταπτυχιακής εκπαίδευσης. Τα προγράμματα εκτελούνται στην Ελλάδα, ιδίως στο πλαίσιο του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης ή στο εξωτερικό, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά.....4. Η **μετεκπαίδευση** έχει ως σκοπό την απόκτηση από τον υπάλληλο των ειδικών γνώσεων που είναι απαραίτητες για την άσκηση των καθηκόντων του. Γίνεται σε φορείς δημόσιους ή ιδιωτικούς, στην Ελλάδα ή το εξωτερικό, ιδίως σε Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι.. Η μετεκπαίδευση μπορεί να ορίζεται και ως υποχρεωτική(Σημειώνεται ότι είναι ταυτόσημη η διάταξη της παραγράφου 4 του του άρθρου 47 του νέου και ισχύοντος Υ.Κ).5. Η **μεταπτυχιακή εκπαίδευση** γίνεται με τη συμμετοχή του υπαλλήλου σε προγράμματα ή κύκλους μεταπτυχιακών σπουδών σε αναγνωρισμένα Α.Ε.Ι. του εσωτερικού ή του εξωτερικού. Ως προγράμματα ή κύκλοι μεταπτυχιακών σπουδών νοούνται τα οργανωμένα προγράμματα ή κύκλοι που οδηγούν στη λήψη διδακτορικού διπλώματος, μεταπτυχιακού τίτλου ή πιστοποιητικού.

Περαιτέρω, στο **άρθρο 58** του ίδιου κώδικα πλην άλλων ορίζεται ότι: «1.Για τη συμμετοχή του σε προγράμματα μετεκπαίδευσης και προγράμματα ή

κύκλους μεταπτυχιακής εκπαίδευσης, ο υπάλληλος δικαιούται να ζητήσει άδεια υπηρεσιακής εκπαίδευσης. Άδεια δεν χορηγείται αν ο υπάλληλος έχει υπερβεί κατά το χρόνο, για τον οποίο ζητείται η άδεια, το 50ό έτος της ηλικίας του ή δεν έχει συμπληρώσει τρία (3) χρόνια πραγματικής υπηρεσίας....2. Η άδεια υπηρεσιακής εκπαίδευσης χορηγείται από τον αρμόδιο υπουργό ή από τη διοίκηση του οικείου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, ύστερα από αίτηση του υπαλλήλου και μετά από σύμφωνη γνώμη του υπηρεσιακού συμβουλίου, το οποίο συνεκτιμά τη συνάφεια της μετεκπαίδευσης ή της μεταπτυχιακής εκπαίδευσης με το αντικείμενο της υπηρεσίας του, καθώς και την υπηρεσιακή επίδοση, τις γνώσεις και την ηλικία του υπαλλήλου (...). 4. Η άδεια υπηρεσιακής εκπαίδευσης δεν μπορεί να υπερβεί τη διετία. Σε περίπτωση φοίτησης σε προγράμματα ή κύκλους μεταπτυχιακών σπουδών διάρκειας δύο (2) ετών ή εκπόνησης διδακτορικής διατριβής, η άδεια υπηρεσιακής εκπαίδευσης δεν μπορεί να υπερβεί τα τρία (3) ή τα τέσσερα (4) χρόνια αντίστοιχα. Καθ' όλη τη διάρκεια της υπηρεσίας του υπαλλήλου δεν μπορεί να χορηγηθεί σε αυτόν άδεια υπηρεσιακής εκπαίδευσης πέραν των πέντε (5 ετών.) (...). 5. Ο υπάλληλος, στον οποίο χορηγείται άδεια υπηρεσιακής εκπαίδευσης, λαμβάνει τις αποδοχές του. (...). Στους υπαλλήλους που χορηγείται άδεια για μετεκπαίδευση ή μεταπτυχιακή εκπαίδευση στο εξωτερικό, παρέχονται αποδοχές αυξημένες στο διπλάσιο (...) 6. (...) 7. Μετά το τέλος της άδειας εκπαίδευσης ο υπάλληλος υποχρεούται να υπηρετήσει στο Δημόσιο ή σε νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου για χρονικό διάστημα ίσο με το τριπλάσιο του χρόνου της άδειας. Το διάστημα αυτό δεν μπορεί να είναι λιγότερο από τρία (3) ούτε περισσότερο από δέκα (10) έτη. Σε περίπτωση αθέτησης της υποχρέωσής του αυτής ο υπάλληλος υποχρεούται να επιστρέψει τις αποδοχές που έλαβε κατά το χρόνο της άδειας, ο οποίος δεν υπολογίζεται στην περίπτωση αυτή ως χρόνος πραγματικής υπηρεσίας. 8. ...

8. Ακολούθησε ο νέος Υπαλληλικός Κώδικας (ν. 3528/2007, ΦΕΚ Α' 26/ 9-2-2007) με τις διατάξεις του άρθρου 58 του οποίου ορίζονται, πλην άλλων, τα εξής: «1. Για τη συμμετοχή του υπαλλήλου σε προγράμματα μετεκπαίδευσης και προγράμματα ή κύκλους μεταπτυχιακής εκπαίδευσης, ο υπάλληλος δικαιούται να ζητήσει άδεια υπηρεσιακής εκπαίδευσης. Άδεια δεν χορηγείται αν ο χρόνος υπηρεσίας του υπαλλήλου που απομένει μετά το πέρας της άδειας είναι μικρότερος του τετραπλάσιου της χρονικής διάρκειας της άδειας. Επίσης η

 6

ανωτέρω άδεια δεν χορηγείται αν ο υπάλληλος δεν έχει συμπληρώσει τη δοκιμαστική υπηρεσία.

2. Η άδεια υπηρεσιακής εκπαίδευσης χορηγείται από τον αρμόδιο Υπουργό ή από τη διοίκηση του οικείου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου ύστερα από αίτηση του υπαλλήλου και μετά από σύμφωνη γνώμη του υπηρεσιακού συμβουλίου, το οποίο ελέγχει τη συνδρομή των προϋποθέσεων της παρ. 1 και συνεκτιμά τη συνάφεια της μετεκπαίδευσης ή της μεταπτυχιακής εκπαίδευσης με το αντικείμενο της υπηρεσίας του, την υπηρεσιακή επίδοση και τις γνώσεις του υπαλλήλου. Ειδικά, προκειμένου περί εκπαιδευτικής άδειας στο εξωτερικό, απαιτείται πολύ καλή γνώση της γλώσσας της χώρας στην οποία πρόκειται να μεταβεί ο υπάλληλος. 3(...). 4. Η άδεια υπηρεσιακής εκπαίδευσης δεν μπορεί να υπερβεί τη διετία. Σε περίπτωση φοίτησης σε προγράμματα ή κύκλους μεταπτυχιακών σπουδών διάρκειας δύο (2) ετών ή εκπόνησης διδακτορικής διατριβής, η άδεια υπηρεσιακής εκπαίδευσης δεν μπορεί να υπερβεί τα τρία (3) ή τα τέσσερα (4) χρόνια αντίστοιχα. Καθ' όλη τη διάρκεια της υπηρεσίας του υπαλλήλου δεν μπορεί να χορηγηθεί σε αυτόν άδεια υπηρεσιακής εκπαίδευσης πέρα των πέντε (5) ετών.

5. Ο υπάλληλος στον οποίο χορηγείται άδεια υπηρεσιακής εκπαίδευσης λαμβάνει τις αποδοχές του..(...). Στους υπαλλήλους που χορηγείται άδεια για μετεκπαίδευση ή μεταπτυχιακή εκπαίδευση στο εξωτερικό, παρέχονται αποδοχές αυξημένες στο διπλάσιο.

6.. 7. Μετά το τέλος της άδειας εκπαίδευσης ο υπάλληλος υποχρεούται να υπηρετήσει στο Δημόσιο ή σε νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου για χρονικό διάστημα ίσο με το τριπλάσιο του χρόνου της άδειας. Σε περίπτωση αθέτησης της υποχρέωσης του αυτής ο υπάλληλος υποχρεούται να επιστρέψει τις αποδοχές που έλαβε κατά το χρόνο της άδειας, ο οποίος δεν υπολογίζεται στην περίπτωση αυτή ως χρόνος πραγματικής υπηρεσίας.8. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης καθορίζονται οι υποχρεώσεις των υπαλλήλων κατά τη διάρκεια της άδειας του παρόντος άρθρου, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια».

9. Κατ' εξουσιοδότηση της τελευταίας ως άνω διατάξεως (της παρ. 8) εκδόθηκε η υπ' αρ. **ΔΙΔΑΔ/Φ.53/1379/οικ.4727/19.2.2008 απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών (Φ.Ε.Κ. Β' 315/27-2-2008)** με την οποία καθορίστηκαν οι υποχρεώσεις των υπαλλήλων που τελούν σε άδεια υπηρεσιακής εκπαίδευσης, ως εξής:«**1.... 2. Ο υπάλληλος υποχρεούται να καταθέσει στην υπηρεσία του τον**

τίτλο που απέκτησε εντός τριμήνου από την ορκωμοσία του. Εάν η ολοκλήρωση του εκπαιδευτικού προγράμματος δεν περιλαμβάνει ορκωμοσία, η τρίμηνη προθεσμία αρχίζει από την ημερομηνία επιτυχούς ολοκλήρωσης των σπουδών, σύμφωνα με τον κανονισμό του οικείου εκπαιδευτικού προγράμματος. Σε περίπτωση που χορηγηθεί από το εκπαιδευτικό ίδρυμα παράταση του χρόνου ολοκλήρωσης των σπουδών, η κατά τα ανωτέρω τρίμηνη προθεσμία αρχίζει από την παρέλευση της χορηγηθείσας παράτασης. Σε περίπτωση προσκόμισης του σχετικού τίτλου μετά την παρέλευση του κατά τα ανωτέρω τριμήνου και πριν την εξάντληση εξαμήνου από την ορκωμοσία ή τη λήξη της παράτασης, ο υπάλληλος υποχρεούται, με τη διαδικασία της επόμενης παραγράφου, να επιστρέφει το 50% της προσαύξησης των αποδοχών που έλαβε κατά το χρονικό διάστημα. 3. Εάν, με υπαιτιότητα του υπαλλήλου, διακοπεί η φοίτηση ή παρέλθει άπρακτη η εξάμηνη προθεσμία κατάθεσης του τίτλου όπως προβλέπεται στην προηγούμενη παράγραφο, ο υπάλληλος υποχρεούται να επιστρέψει στην υπηρεσία του την προσαύξηση των αποδοχών που έλαβε κατά το χρονικό διάστημα της άδειας, με τους νόμιμους τόκους. Η επιστροφή αυτή ενεργείται με πράξη του αρμόδιου για την εκκαθάριση και πληρωμή των δαπανών οργάνου, το οποίο οφείλει να ενημερώσει ο προϊστάμενος της υπηρεσίας προσωπικού ή της υπηρεσίας που υπηρετεί ο υπάλληλος. Σε περίπτωση άρνησης επιστροφής των ανωτέρω αποδοχών, η είσπραξη γίνεται με τη διαδικασία είσπραξης δημοσίων εσόδων. Εάν η διακοπή ή η μη κατάθεση του τίτλου σπουδών στην υπηρεσία δεν οφείλεται σε υπαιτιότητα του υπαλλήλου, όπως ιδίως λόγω ασθένειας, ο υπάλληλος απαλλάσσεται από την κατά τα ανωτέρω υποχρέωση επιστροφής αποδοχών. 4...5....6. Ο χρόνος της ληφθείσας άδειας υπηρεσιακής εκπαίδευσης δύναται να παρατείνεται με τη διαδικασία που προβλέπεται για τη χορήγησή της και υπό την προϋπόθεση ότι η συνολικώς χορηγούμενη άδεια δεν υπερβαίνει τα χρονικά όρια που ορίζονται στην παρ. 4 του άρθρου 58 του Υπαλληλικού Κώδικα και στην παρ. 4 του άρθρου 65 του Κώδικα Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων. 7.8.

10. Εξάλλου, κατ' άρθρο 168§10 του ν. 3528/2007 (νέος Υ.Κ) «Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά στις επί μέρους διατάξεις. Κάθε διάταξη νόμου αντίθετη προς τις διατάξεις του παρόντος νόμου καταργείται...» και κατ' άρθρο 169 παρ. 7 του ν. 3528/2007 «Η προσαύξηση αποδοχών των

 8

υπαλλήλων στους οποίους χορηγήθηκαν εκπαιδευτικές άδειες κατ' εφαρμογή των διατάξεων του προϊσχύσαντος Υπαλληλικού Κώδικα (ν. 2683/1999) εξακολουθεί να διέπεται από τις διατάξεις αυτού».

III. Ερμηνεία των διατάξεων.

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς και σε συνδυασμό μεταξύ τους και το τεθέν υπόψη πραγματικό συνάγονται τα ακόλουθα:

11. Από τη διάταξη του άρθρου 2 του Αστικού Κώδικα, σύμφωνα με την οποία «ο νόμος ορίζει για το μέλλον, δεν έχει αναδρομική ισχύ και διατηρεί την ισχύ του εφόσον άλλος κανόνας δικαίου δεν τον καταργήσει ρητά ή σιωπηρά», καθιερώνεται η αρχή της μη αναδρομικότητας του νόμου, που αποβλέπει στην κατά το δυνατό βεβαιότητα των δικαιωμάτων, την ασφάλεια των συναλλαγών και τη σταθερότητα δικαίου, η οποία όμως αρχή δεν κατοχυρώνεται από το Σύνταγμα και συνεπώς η διάταξη του άρθρου 2 Α.Κ δεν έχει αυξημένη τυπική ισχύ. Έτσι, όταν ο νέος νόμος καλείται να ρυθμίσει έννομες συνέπειες, που γεννήθηκαν μετά την έναρξη εφαρμογής του αλλά πηγάζουν από έννομες σχέσεις ή καταστάσεις προϋφιστάμενες του νόμου, δεν πρόκειται για μη επιτρεπτή αναδρομική ισχύ αυτού, αλλά για επιτρεπτή μη γνήσια αναδρομή και οι ρυθμίσεις του νέου νόμου εφαρμόζονται από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά στις επί μέρους διατάξεις του, ενώ κάθε διάταξη νόμου αντίθετη προς τις διατάξεις του νέου νόμου καταργείται(Α.Π.1063/2013), Συνεπώς, από τη δημοσίευση του νέου Υπαλληλικού Κώδικα (ν.3528/2007 Α' 26/9-2-2007) στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως εφαρμοστέες είναι οι ρυθμίσεις του νέου νόμου εκτός αν ορίζεται διαφορετικά από το νέο δίκαιο, όπως π.χ. στην περίπτωση της διάταξης του άνω άρθρου 169 παρ. 7 του ν. 3528/2007. Στην υπό κρίση περίπτωση, η υπηρεσία αρνήθηκε τη χορήγηση της αιτηθείσας τρίτης ετήσιας παράτασης στην Μ.Σ με την αιτιολογία, ότι σύμφωνα με τη ρύθμιση του άρθρου 58 παρ.1 του νέου Υ.Κ. (ισχύς από 9-2-2007) ο χρόνος υπηρεσίας της Μ.Σ, που απομένει μετά το πέρας της άδειας, δεν κάλυπτε εξ ολοκλήρου το τετραπλάσιο της χρονικής διάρκειας της χορηγηθείσας άδειας υπηρεσιακής εκπαίδευσης. Η προϋπόθεση, όμως, αυτή, η οποία απαιτείται να συντρέχει υπό την ισχύ του νέου Υ.Κ. για την χορήγηση εκπαιδευτικής άδειας, δεν απαιτείται να συντρέχει και για την παράταση αυτής (ΣτΕ 1977/1957 Ν.Σ.Κ 218/1990). Συνεπώς, όταν η εκπαιδευτική άδεια έχει μεν χορηγηθεί στον

υπάλληλο υπό την ισχύ του παλαιού δικαίου(ν.2683/99), πλην ζητείται η παράτασή της μετά την έναρξη εφαρμογής του νέου δικαίου(ν.3528/2007), για τη χορήγηση της παράτασης δεν εφαρμόζεται η προϋπόθεση του άρθρου 58 παρ.1 εδάφιο β του νέου Υ.Κ (ν.3528/2007) περί υπάρξεως υπολοίπου χρόνου υπηρεσίας τετραπλασίου της χρονικής διάρκειας της εκπαιδευτικής άδειας.

12. Η χορήγηση άδειας για μετεκπαίδευση ή μεταπτυχιακή εκπαίδευση αποβλέπει στην εξειδίκευση των υπαλλήλων του Δημοσίου (ή του ν.π.δ.δ.) και την εξυπηρέτηση συγκεκριμένων αναγκών της υπηρεσίας (ΣτΕ 2847/2013, 801/2011, 4816/1996, 195/1993, 1666/1981) και εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια της διοίκησης, η οποία εκτιμά τις ανάγκες της υπηρεσίας και το όφελος, το οποίο αυτή θα έχει από την μετεκπαίδευση του υπαλλήλου, όπως και τη συνάφεια του αντικειμένου της αιτούμενης άδειας με τα ασκούμενα από τον υπάλληλο καθήκοντα. Η άδεια αυτή χορηγείται με απόφαση του Υπουργού κατόπιν αίτησης του υπαλλήλου και ύστερα από σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου υπηρεσιακού συμβουλίου. Περαιτέρω, από τη γραμματική ερμηνεία των διατάξεων του άρθρου 58 παρ. 4 του Υ.Κ (προϊσχύσαντος και ισχύοντος) προκύπτει ότι ο χρόνος διάρκειας της εκπαιδευτικής άδειας **δεν μπορεί να υπερβεί τα δύο χρόνια** για την επιστημονική ή τεχνική κατάρτιση (μετεκπαίδευση)του υπαλλήλου, τα τρία χρόνια για την παρακολούθηση προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών και τα τέσσερα χρόνια για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής

13. Κατά τη ρητή διάταξη του άρθρου 47 παρ.4 ν. 2683/99, που ίσχυε κατά το χρόνο χορήγησης της υπό κρίση περίπτωσης, αλλά και του ομοίου περιεχομένου άρθρου 47 παρ.4 νέου Υ.Κ (ν.3528/2007), **η μετεκπαίδευση** έχει ως σκοπό την απόκτηση από τον υπάλληλο ειδικών γνώσεων απαραίτητων για την άσκηση των καθηκόντων του. Η μετεκπαίδευση δεν οδηγεί απαραίτητα στην απόκτηση τίτλου σπουδών, λαμβανομένου υπόψη ότι η χορήγηση της εκπαιδευτικής άδειας, συναρτώμενη προς το συμφέρον της υπηρεσίας, δεν αποβλέπει στην απόκτηση τίτλου από τον υπάλληλο, αλλά στην απόκτηση επιπλέον των κατεχομένων γνώσεων, συναφών με το αντικείμενο της υπηρεσίας του, με σκοπό την καλύτερη εξυπηρέτησή της (Ολομ. ΝΣΚ 8/2009, πρβλ. ΣτΕ 4680/1988).Αντίθετα, αρκεί η συστηματική παρακολούθηση οργανωμένου προγράμματος σπουδών ή ερευνητικού προγράμματος, του οποίου είναι καθορισμένες οι προϋποθέσεις συμμετοχής καθώς και ο τύπος των

πιστοποιητικών που χορηγούνται στον μετεκπαιδευόμενο, αφού ως μετεκπαίδευση ορίζεται η περαιτέρω συμπληρωματική και εξειδικευμένη εκπαίδευση που αποσκοπεί στη βελτίωση της κατάρτισης του υπαλλήλου για την άσκηση των υπηρεσιακών καθηκόντων του.

14. Σύμφωνα με πάγια αρχή του διοικητικού δικαίου, η ατομική διοικητική πράξη από την έναρξη ισχύος της έως την ακύρωσή της με δικαστική απόφαση ή την ανάκληση ή κατάργησή της παράγει όλα τα έννομα αποτελέσματά της και έναντι των διοικητικών αρχών (ΣτΕ264/2005), ανεξάρτητα από το αν τυχόν έχει νομική πλημμέλεια(τεκμήριο νομιμότητας).Σύμφωνα με τις γενικές αρχές ανάκλησης των διοικητικών πράξεων **1)** οι ευμενείς για τον διοικούμενο διοικητικές πράξεις ανακαλούνται, αν είναι παράνομες, μέσα σε εύλογο χρόνο από την έκδοση τους, ενώ επιτρέπεται η ανάκληση τους μετά την παρέλευση ευλόγου χρόνου, για λόγους δημοσίου συμφέροντος(Ολ. ΣτΕ 2403/1997, ΔΕΑ 492/2010) ή όταν η έκδοση αυτών προκλήθηκε από δόλια ενέργεια του διοικουμένου (ΣτΕ 3047/2002, 895/2002, 3159/1998, 1754/1997, 6428/1995, 335/1991 κ.ά.), **2)** η διοίκηση κατά πάγια σχεδόν νομολογία έχει διακριτική ευχέρεια και όχι υποχρέωση να ανακαλέσει τις παράνομες ή πλημμελείς ευμενείς διοικητικές πράξεις, εκτός αν προκύπτει σχετική υποχρέωση ανάκλησης (ΟλΣτΕ 2282/1992, 895/2002, ΝΣΚ 122/2012, 107/2011 πλειοψ.). Κατά την πάγια θέση της νομολογίας, σε περίπτωση συνδρομής λόγων δημοσίου συμφέροντος ή δόλιας ενέργειας του διοικουμένου απαιτείται ειδικά αιτιολογημένη κρίση της διοίκησης, κατόπιν ενδελεχούς και εμπεριστατωμένης αξιολόγησης όλων των παραμέτρων της κάθε περίπτωσης, με αναφορά στα συγκεκριμένα πραγματικά περιστατικά ή στοιχεία, η ύπαρξη ή η έλλειψη των οποίων, στη συγκεκριμένη περίπτωση, θεμελιώνει τη διαπιστούμενη παρανομία και, συνακόλουθα, τη συνδρομή του λόγου ανάκλησης (ενδ. ΣτΕ 3173/2004, 895/2002, 1569/2001, 3569/1998, 60/1997, 1335/1991, 1988/1983, 490/1979, ΔΕΑ 1588/2010, Γνμδ ΝΣΚ 107/2011, 347/2002).Ειδικότερα, ανακλητική πράξη λόγω δόλιας ενέργειας του διοικουμένου πρέπει να είναι ειδικώς αιτιολογημένη σε σχέση με το δόλο αυτού, βεβαιώνοντας τη συνδρομή του στοιχείου αυτού και παραθέτοντας τα πραγματικά περιστατικά, βάσει των οποίων συνήχθη η περί του δόλου κρίση (ΣτΕ 3569/1998). Έχει κριθεί σχετικώς, ότι δεν συνιστά ειδικά αιτιολογημένη κρίση περί ανάκλησης διορισμού υπαλλήλου η κρίση ότι ο διορισθείς προφανώς γνώριζε ότι δεν πληρούσε τις νόμιμες προϋποθέσεις για τη συγκεκριμένη θέση (ΔΕΦΑΘ

1731/2010). Η έννοια της υποκειμενικής καλής πίστης συνίσταται στην πεποίθηση ενός προσώπου ότι απέκτησε νόμιμα ή διεκδικεί νόμιμα ένα δικαίωμα, πεποίθηση που αποκτήθηκε, εύλογα, όπως θα προκύψει από τα στοιχεία της συγκεκριμένης περίπτωσης. Στο χώρο του διοικητικού δικαίου, η καλή πίστη εκφράζεται με την προστασία της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του διοικουμένου προς το Κράτος, όπως το τελευταίο εμφανίζεται ενώπιον του πολίτη και αναπτύσσει με αυτόν σχέσεις διά μέσου των οργάνων του. Κατ' εφαρμογή της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, η οποία έχει συνταγματική ισχύ (ΣτΕ 1116/2014 κ.α.), όταν η διοίκηση δημιουργεί ψευδείς εντυπώσεις στους διοικουμένους, ως προς τα δικαιώματα και υποχρεώσεις τους, δεν έχει τη δυνατότητα να αγνοεί τις πραγματικές καταστάσεις που δημιουργήθηκαν συνακόλουθα και να επιφέρει δυσμενείς συνέπειες στους τελευταίους, εξαιτίας δικών της σφαλμάτων. Αντίθετα, είναι σεβαστές οι πραγματικές καταστάσεις που γέννησαν δικαιώματα υπέρ των διοικουμένων και οι οποίες προέκυψαν με την ανοχή και σύμπραξη της Διοίκησης, εφόσον, ασφαλώς, δεν αντιβαίνουν στη δημόσια τάξη και δεν δημιουργήθηκαν με δόλια ενέργεια του διοικουμένου (ΕΣ II 259/2013, ΣτΕ 3874/2005, 3424/2000, 2675/1997).

15. Από τα ανωτέρω συνάγονται περαιτέρω τα ακόλουθα, σχετικά με την περίπτωση της υπαλλήλου που αφορά το τεθέν ερώτημα:

A) Στη Μ.Σ χορηγήθηκε εκπαιδευτική άδεια από 20-12-2006 έως 20-12-007 για μετεκπαίδευση στο Πανεπιστήμιο Κιέλου Γερμανίας **με θέμα «Attische Marmorstatuetten»** (Αττικά μαρμάρινα αγάλματα) και περαιτέρω νόμιμα δόθηκε ετήσια παράταση, από 20-12-2007 έως 20-12-2008, στη χορηγηθείσα υπηρεσιακή άδεια" (συνολική διάρκεια εκπαιδευτικής άδειας δύο έτη από 20-12-2006 έως 20-12-2008).

B) Περαιτέρω, γεννάται ζήτημα νομιμότητας της **3077/9-1-2009** πράξης της υπηρεσίας με την οποία χορηγήθηκε στη Μ.Σ. 2^η ετήσια παράταση από 20-12-2008 έως 20-12-2009, δεδομένου ότι με την παράταση αυτή ο χρόνος της εκπαιδευτικής άδειας της Μ.Σ. υπερέβη το ανώτατο όριο της 2ετίας που προβλέπει το άρθρο 58 παρ. 4 ν. 3528/2007 (και το άρθρο 58 παρ. 4 του προϊσχύσαντος ν. 2683/99). [Σημειωτέον ότι το αίτημα της Μ.Σ. περί χορήγησης και 3^{ης} παράτασης επίσης παραβίαζε την άνω διάταξη και ορθώς απερρίφθη από την υπηρεσία, αν και η απόρριψη στηρίχθηκε στην εσφαλμένη προϋπόθεση ότι για την χορήγησή της απαιτείτο να υπάρχει υπόλοιπο χρόνου υπηρεσίας τετραπλάσιο

της χρονικής διάρκειας της εκπαιδευτικής άδειας(άρ.58παρ.1 νέου Υ.Κ). Από τα στοιχεία του φακέλου ουδόλως προκύπτει ότι η Διοίκηση πλανήθηκε σχετικά με τα προσόντα της Μ.Σ ή τις τυπικές προϋποθέσεις, που απαιτούνται για την παράταση της εκπαιδευτικής άδειας για μετεκπαίδευση, από κάποια ενέργεια της υπαλλήλου (βλ. την ομόφωνη γνωμοδότηση του υπηρεσιακού συμβουλίου του ΥΠΠΟ), ούτε η ερωτώσα υπηρεσία επικαλείται ότι η Μ.Σ μετήλθε συγκεκριμένη δόλια ή απατηλή ενέργεια. Συνεπώς, δεν συντρέχει η εξαιρετική περίπτωση ανάκλησης της υπ'άρ.3077/9-1-2009 απόφασης με την οποία χορηγήθηκε δεύτερη ετήσια παράταση της εκπαιδευτικής άδειας στη Μ.Σ. και δεν δικαιολογείται η ανατροπή της δημιουργηθείσας, υπέρ της υπαλλήλου, πραγματικής κατάστασης (ΣτΕ 3874/2005, 2675/1997, ΔΕφΑθ 455/2010, Γνμδ Ν.Σ.Κ.366/2004).Εξάλλου, ούτε λόγοι δημοσίου συμφέροντος επιβάλλουν την ανάκληση της απόφασης αυτής διότι το συνταγματικά προστατευόμενο αγαθό της πολιτιστικής κληρονομιάς δεν φαίνεται να τέθηκε σε κίνδυνο ή να υποβαθμίστηκε από τη χορήγηση για ένα, πλέον του επιτρεπόμενου, έτος εκπαιδευτικής άδειας. Αντίθετα, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, στη διάρκεια των 3 χρόνων της χορηγηθείσας άδειας η Μ.Σ. μελέτησε περισσότερα από 400 αγαλμάτια της Αττικής από τα αρχαϊκά έως τα ελληνιστικά χρόνια κατατάσσοντάς τα σε τύπους και εντάσσοντάς τα σε ιερά, νεκροταφεία και οικιστικά σύνολα της Αττικής. Μερικά από τα πορίσματα της έρευνάς της περιέχονται στο βιβλίο ΤΑΜΑ,Die Votivgabe. Επίσης, η ανωτέρω συμμετείχε με λήμματα 40 σελίδων στον δημοσιευθέντα Κατάλογο των αρχαϊκών γλυπτών του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου (Γ. Δεσπίνης - Ν. Καλτσάς, 2014), καθώς και σε άλλες δημοσιεύσεις σε καταλόγους εκθέσεων του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου ή περιοδικές εκθέσεις άλλων Μουσείων από τα οποία συνάγεται ότι συνέχισε να εργάζεται επιστημονικά και η εξειδικευμένη γνώση, που απέκτησε κατά την εκπαιδευτική της άδεια στην Γερμανία, είχε θετικό αντίκτυπο στην ποιότητα της εργασίας της στην Υπηρεσία. Κατόπιν αυτών, και σύμφωνα με όσα έχουν γίνει ανωτέρω δεκτά, η Υπηρεσία δεν υποχρεούται να ανακαλέσει την υπ'άρ.3077/ 9-1-2009 απόφαση με την οποία χορηγήθηκε στη Μ.Σ η δεύτερη ετήσια παράταση της εκπαιδευτικής της άδειας κατά παράβαση της παραγράφου 4 του άρθρου 58,διότι αφενός μεν έχει παρέλθει ο εύλογος χρόνος από την έκδοσή της (περίπου εννέα χρόνια), αφετέρου δε οι αρχές της αναλογικότητας και της επιείκειας δικαιολογούν την διατήρησή της, δεδομένου ότι η ανωτέρω υπάλληλος

δεν προκάλεσε δολίως ή υποβοήθησε τη μη νόμιμη χορήγηση αυτής(δεύτερης παράτασης), ούτε συντρέχουν λόγοι δημοσίου συμφέροντος για την ανάκλησή της.

Γ) Με την παρέλευση της χορηγηθείσας διετούς εκπαιδευτικής άδειας(αρχικής ετήσιας και πρώτης ετήσιας παράτασης) η μεν Μ.Σ όφειλε να προσκομίσει η δε η Υπηρεσία να ζητήσει την υποβολή σχετικού πιστοποιητικού περί ολοκλήρωσης της εργασίας της. Αντ' αυτού, η υπηρεσία χορήγησε 2^η ετήσια παράταση(από 20-12-2008) με την 3077/9-1-2009 πράξη της, σε χρόνο που εν τω μεταξύ είχε τεθεί σε ισχύ η υπ' αρ. ΔΙΔΑΔ/Φ.53/1379/οικ.4727/19.2.2008 απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών (εκδοθείσα σε εκτέλεση του άρθρου 58 του νέου νόμου), με την οποία από 27-2-2008 που τέθηκε σε ισχύ, καθορίστηκαν νέες υποχρεώσεις των υπαλλήλων που τελούν σε άδεια υπηρεσιακής εκπαίδευσης και ορίστηκε στις παραγράφους 2 και 3 αυτής η υποχρέωση του υπαλλήλου να επιστρέφει την προσαύξηση αποδοχών που έλαβε, αν με υπαιτιότητά του διακοπεί η φοίτηση ή παρέλθει άπρακτη η εξάμηνη προθεσμία κατάθεσης του τίτλου σπουδών του. Όμως η αναφορά, στην ανωτέρω Υ.Α., σε «τίτλο σπουδών», που κατατίθεται εντός ορισμένης προθεσμίας στην υπηρεσία..., αφορά μόνο στις υπηρεσιακές άδειες που χορηγούνται **για μεταπτυχιακή** εκπαίδευση των υπαλλήλων και οδηγούν στη λήψη διδακτορικού διπλώματος ή μεταπτυχιακού τίτλου ή πιστοποιητικού μεταπτυχιακών σπουδών κατά τη ρητή πρόβλεψη της παρ. 5 του άρθρου 47 ν. 2683/99 (ΕΣ Τμ. IV 6878/2015) και όχι στις υπηρεσιακές άδειες, που χορηγούνται **για μετεκπαίδευση** με σκοπό τη διεύρυνση των επιστημονικών ή τεχνικών γνώσεων του υπαλλήλου, η οποία αποδεικνύεται με τη χορήγηση σχετικού κατά περίπτωση πιστοποιητικού. Το πιστοποιητικό δε αυτό δεν εμπίπτει στην έννοια του «τίτλου σπουδών» που αναφέρεται στις παραγράφους 2 και 3 της ανωτέρω Υ.Α., αλλά πιστοποιεί τη συστηματική παρακολούθηση του προγράμματος μετεκπαίδευσης και την ολοκλήρωσή του από το αρμόδιο προς τούτο όργανο του φορέα που το χορηγεί. Συνεπώς, και εν όψει των ανωτέρω, δεν τίθεται ζήτημα μη κατάθεσης από την Μ.Σ. του «τίτλου σπουδών» που προβλέπεται στις παραγράφους 2 και 3 της ΔΙΔΑΔ/Φ.53/ 1379/ οικ.4727/19.2.2008 απόφασης του Υπουργού Εσωτερικών και συνακόλουθα ούτε υπαιτιότητας αυτής για τη μη κατάθεσή του.

Περαιτέρω, όμως, στην προκειμένη περίπτωση τίθεται το ζήτημα αν τα προσκομιζόμενα και επικαλούμενα από την Μ.Σ στοιχεία συνιστούν το

 14

πιστοποιητικό που αποδεικνύει την συστηματική παρακολούθηση του προγράμματος μετεκπαίδευσης και την ολοκλήρωσή του υπό την προεκτεθείσα έννοια. Ειδικότερα, η **Μ.Σ.** κατά τη διάρκεια των τριών συνολικά ετών της χορηγηθείσας σ' αυτήν εκπαιδευτικής άδειας στο Πανεπιστήμιο του Κιέλου Γερμανίας (από 20-12-2006 έως 20-12-2009) **για μετεκπαίδευση με θέμα «Attische Marmorstatuetten» (Αττικά μαρμάρινα αγάλματα)** ασχολήθηκε με το συγκεκριμένο θέμα-ερευνητικό πρόγραμμα. Στην από 12-10-2009 επιστολή του επιβλέποντα καθηγητή της Μ.Σ. Δρ. B.Schmaltz προς το ΥΠΠΟΤ (στα γερμανικά με επίσημη μετάφραση στην ελληνική γλώσσα), συνταχθείσα προς το τέλος του τρίτου έτους της χορηγηθείσας εκπαιδευτικής άδειας, αναφέρεται ότι η εργασία της Μ.Σ με θέμα «αττικά μαρμάρινα αγάλματα» παρουσιάζει πληρότητα, έρευνα σε βάθος και αξιολόγηση του πλούσιου υλικού στο πλαίσιο της αρχαίας λατρείας. Επισημαίνεται δε στην ανωτέρω επιστολή ότι *«η εντατική ενασχόληση της Μ.Σ. με πληθώρα αττικών μαρμάρινων αγαλμάτων και η επεξεργασία τους πέρα από τις 3 κεντρικές εποχές της ελληνικής ιστορίας της τέχνης έφτασε σε επίπεδο... Οι περιεκτικές γνώσεις του πλούσιου υλικού της και του εκάστοτε πεδίου της έδωσαν τη δυνατότητα να εξετάσει επισταμένα την κατηγορία των «μαρμάρινων αγαλμάτων» όχι μόνο ως αντικείμενα επεξεργασμένα τέλεια από το ίδιο υλικό, αλλά να επιστρέψει στα κοινωνικά πλαίσια της αρχαίας λατρείας και να ταξιδέψει πίσω στη συγκεκριμένη αξία της θέσης που κατείχαν αυτές οι λατρείες.... »*. Περαιτέρω, η Μ.Σ υπέβαλλε στην Υπηρεσία ανά 6μηνο αναφορά και ανά έτος έκθεση μετεκπαίδευσης, συνοδευόμενη από επιστολή του επιβλέποντα καθηγητή για την πρόοδο και τα πορίσματα της εργασίας της. Εξάλλου, η ανωτέρω έχει καταθέσει τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για την καταβολή διπλών αποδοχών από τα οποία προκύπτει ότι για τα διαστήματα, που εισέπραξε διπλές αποδοχές, βρισκόταν στο Παν/μιο του Κιέλου κατά τη γραπτή επιβεβαίωση του καθηγητή της. Τέλος, όπως αναφέρει η Μ.Σ. στην από 29-3-2012 (ΥΠΠΟΤ/ΔΙΟΙΚ/Α4/ΠΜΥ/30073) αίτηση θεραπείας, το αποτέλεσμα της εργασίας της είναι κείμενο και κατάλογος 450 αντικειμένων, ο οποίος είναι στη διάθεση της υπηρεσίας οποιαδήποτε στιγμή της ζητηθεί, και τον οποίο δεν έχει καταθέσει για λόγους πνευματικών δικαιωμάτων.

16. Εν όψει των ανωτέρω και λαμβανομένου υπόψη ότι η μετεκπαίδευση δεν οδηγεί απαραίτητα στην απόκτηση τίτλου σπουδών, αλλά αρκεί η συστηματική παρακολούθηση προγράμματος μετεκπαίδευσης (ερευνητικού-

σπουδαστικού), του οποίου είναι καθορισμένες οι προϋποθέσεις συμμετοχής, εναπόκειται στην ουσιαστική κρίση της Υπηρεσίας να κρίνει αν τα ανωτέρω ρητά αναφερόμενα και προσκομισθέντα έγγραφα, σε συνδυασμό με το μη προσκομισθέν κείμενο και κατάλογο 450 αντικειμένων, που αποτελεί το αποτέλεσμα της εργασίας της (το οποίο θα πρέπει να θέσει στη διάθεση της Υπηρεσίας), αποτελούν το πιστοποιητικό που αποδεικνύει την ολοκλήρωση της μετεκπαίδευσής της υπό την προεκτεθείσα έννοια.

IV. Απάντηση.

17. Κατόπιν των ανωτέρω, το Ε' Τμήμα του Ν.Σ.Κ. γνωμοδοτεί, ομόφωνα, στα τεθέντα ερωτήματα ως ακολούθως:

α) Για την παράταση εκπαιδευτικής άδειας, η οποία είχε χορηγηθεί υπό την ισχύ του προϊσχύσαντος άρθρου 58 Υ.Κ. (ν.2683/99), δεν είναι εφαρμοστέες οι διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 58 του νεότερου και ισχύοντος Υ.Κ (ν.3528/2007),

β) Νόμιμα χορηγήθηκε στη Μ.Σ ετήσια εκπαιδευτική άδεια για μετεκπαίδευση, καθώς και η πρώτη ετήσια παράταση της άδειας αυτής. Η υπ' αρ. 3077/9-1-2009 απόφαση με την οποία χορηγήθηκε στη Μ.Σ. δεύτερη ετήσια παράταση της ίδιας άδειας, είναι μη νόμιμη, διότι χορηγήθηκε καθ' υπέρβαση του χρονικού διαστήματος των δύο (2) ετών που επιτρέπεται κατ' άρθρο 58 παρ.4 Ν.3528/2007.Εν τούτοις, η υπηρεσία δεν υποχρεούται να την ανακαλέσει και συνακόλουθα δεν συντρέχει νόμιμος λόγος για την επιστροφή, ως αχρεωστήτως καταβληθέντων, των αποδοχών που καταβλήθηκαν στη Μ.Σ για το χρονικό διάστημα της παράτασης αυτής, δηλαδή από 20-12-2008 έως 20-12-2009,

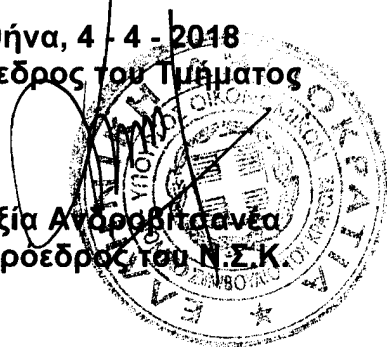
γ) Η αναφορά σε «τίτλο σπουδών» που κατατίθεται εντός ορισμένης προθεσμίας των παραγράφων .2 και 3 της ΔΙΔΑΔ/Φ.53/1379/οικ.472 7/19.2.2008 απόφασης του Υπουργού Εσωτερικών αφορά στις υπηρεσιακές άδειες που χορηγούνται για τη μεταπτυχιακή εκπαίδευση των υπαλλήλων, η οποία οδηγεί στη λήψη διδακτορικού διπλώματος ή μεταπτυχιακού τίτλου και όχι για τη μετεκπαίδευση. Συνεπώς δεν τίθεται ζήτημα μη κατάθεσης από την Μ.Σ. του "τίτλου σπουδών" που προβλέπεται στην άνω Υ.Α. ούτε υπαιτιότητας αυτής. Εναπόκειται στην ουσιαστική κρίση της Υπηρεσίας να κρίνει αν τα ανωτέρω ρητά αναφερόμενα και προσκομισθέντα έγγραφα, σε συνδυασμό με το μη προσκομισθέν κείμενο και κατάλογο 450 αντικειμένων, που αποτελεί το

αποτέλεσμα της εργασίας της (το οποίο θα πρέπει να θέσει στη διάθεση της υπηρεσίας), αποτελούν το πιστοποιητικό που αποδεικνύει την ολοκλήρωση της μετεκπαίδευσής της, υπό την προεκτεθείσα έννοια.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 4 - 4 - 2018
Η Πρόεδρος του Τμήματος

Μεταξία Ανδροβιτσάνεα
Αντιπρόεδρος του Ν.Σ.Κ.

Η Εισηγήτρια

A handwritten signature in black ink, belonging to Eleni Svolopoulou.

Ελένη Σβολοπούλου
Νομικός Σύμβουλος του Κράτους